

REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2020

Revisionsnämnden har enligt kommunallagen § 121 till uppgift att årligen avge en utvärderingsberättelse om huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som kommunfullmäktige satt upp har uppnåtts. Revisionsnämnden skall även utvärdera hur ändamålsenligt verksamheten har ordnats.

Till revisionsnämnden i Pedersöre kommun hör sex ordinarie medlemmar, som var och en har en personlig ersättare. Kommunfullmäktige har valt en revisionsnämnd för mandatperioden 2017-2020, vars sammansättning är:

Ordinarie ledamot

Roger Pettersson, ordförande
Tore Stenmark, vice ordförande
Roger Eriksson
Maila Hägglund
Marina Muukkonen
Majvor Östman

Personlig ersättare

Marlene Backlund
David Westström
Gun Inbarr
Viktor Kock
Sofia Nybacka
Markus Käld

Revisionsnämndens utvärderingsarbete

Revisionsnämndens utvärderingsarbete sker utgående från en fastställd utvärderingsplan för hela mandatperioden. De årliga tyngdpunktsområdena för utvärderingen har definierats i planen. Ett separat arbetsprogram görs årligen upp för utvärderingen av det aktuella budgetåret.

Revisionsnämnden utvärderar hur de i budgeten fastställda målen för verksamheten och ekonomin har uppnåtts utgående från kommunens bokslut. Under budgetåret utvärderar revisionsnämnden kommunens verksamhet genom att ta del av organens protokoll, diskutera med förtroendevalda, tjänsteinnehavare och personal, vid behov besöka ett urval av kommunens verksamhetsenheter och genom att ta del av olika utredningar.

Revisionsnämnden har hållit sex möten gällande verksamhetsåret 2020, hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med olika ansvarsområden i enlighet med arbetsprogrammet. Ekonomisekreterare Carina Hägg har fungerat som nämndens sekreterare. BDO Auditor Ab har skött den lagstadgade revisionen med OFGR, GR Tove Lindström-Koli som ansvarig revisor och Hans Becker som biträdande revisor. Yrkesrevisorerna har regelbundet deltagit i revisionsnämndens möten.

Under året fördes diskussioner med följande organ och dess representanter:

Kommunstyrelsen: kommunstyrelsens ordförande Greger Forsblom, kommundirektör Stefan Svensfors, ekonomi och utvecklingsdirektör Jan-Erik Backa, kanslichef Carina Wärn, informatör Malin Henricson

Kultur- och idrottsnämnden: nämndens ordförande Benita Finne, kulturchef Ulrika Stenmark

Byggnads- och miljönämnden: nämndens ordförande Roger Häggman, vik. byggnadsinspektör Johnny Nylund, miljösekreterare Jennie Wikström

Personalsektionen: ordförande Greger Forsblom, ekonomi och utvecklingsdirektör Jan-Erik Backa, personalsekreterare Sofia Grönhage

Revisionsnämnden har under året behandlat de redogörelser för bindningar som inkommit samt tillkännagett dessa för kommunfullmäktige i enlighet med KomL § 84.

Kommunfullmäktige godkände 25.11.2019 budgeten för år 2020 och ekonomiplanen för 2021-2022. I budgeten ingår målen för verksamheten och ekonomin. Revisionsnämndens bedömning av hur de av kommunfullmäktige fastställda målen har nåtts baserar sig på bokslutet för år 2020, de i organen förda protokollen och de förda diskussionerna samt revisorns rapportering.

Budgetens bindning gentemot kommunfullmäktige

Bindningsnivåerna regleras i budgetboken på s. 11. För driftsdelen så är anslaget för varje resultatområde är bindande för respektive förvaltningsorgan gentemot kommunfullmäktige med beaktande av de målsättningar och eventuella begränsningar, som kommunfullmäktige fastställt i samband med att anslaget har godkänts. Bindningsnivån är externa och interna kostnader, netto. Kommunstyrelsen kan besluta om omdisponeringar mellan enskilda anslag inom samma verksamhetsområde.

Investeringsdelens anslag står till respektive förvaltningsorgans disposition för det projekt eller det ändamål med de eventuella begränsningar, som kommunfullmäktige fastställt i samband med att anslaget godkänts. Anslaget är bindande för förvaltningsorganet gentemot kommunfullmäktige. Bindningsnivån är externa och interna kostnader, netto. Kommunstyrelsen kan besluta om omdisponeringar mellan enskilda anslag inom investeringsdelen.

Resultaträkningsdelens belopp står till kommunstyrelsens disposition och är bindande för kommunstyrelsen gentemot kommunfullmäktige.

Förändringar i utlåningen (netto) och förändringar i lånestocken (netto) utgör anslag som är bindande för kommunstyrelsen gentemot kommunfullmäktige.

Revisionsnämnden påtalade i utvärderingsberättelsen 2019 att bindningsnivåerna kunde formuleras tydligare. Bindningsnivåerna i budgeten 2020 förtydligades enligt detta och Kommunfullmäktige godkände ändringarna den 15.6.2020 § 32.

Utvärdering av kommunens ekonomi och budgetutfall 2020

Kommunen uppvisar ett stark bokslut 2020 efter två bokslut med underskott. Resultaträkningen uppvisar ett överskott på 4,0 miljoner euro jämfört med ett budgeterat överskott på 1,2 miljoner euro efter godkända budgetändringar. Det ackumulerade överskottet jämte avskrivningsdifferensen uppgick vid årsskiftet till 11,1 miljoner euro. Den största förklaringen till det stora överskottet och den positiva avvikelser från budgeten är att staten beviljat extra statsandelar till kommunerna, av vilka Pedersöre erhöll ca 2 miljoner euro. Resten förklaras av minskade kostnader (mindre nettokostnader för social- och hälsovård, uteblivna skolskjutsar, tjänsteresor samt möteskostnader) som coronapandemin medförde. Permitteringarna som verkställdes gav en inbesparing på 424.000 euro plus lönebikostnader enligt personalbokslutet. Specialsjukvården förverkligades väsentligt under budget eftersom sjukvårdsdistriktet erhållit statlig kompensation för coronarelaterade utgifter. Tabellen nedan visar hur utfallet blev jämfört med ursprunglig driftsbudget:

**Resultaträkningens förverkligande
mot ursprunglig budget, sammandrag**

(1 000 euro)	BS 2020	BU 2020	BS 2019
Verksamhetsintäkter (inkl tillv. för eget bruk)	23 849	24 386	23 939
Verksamhetsutgifter	-86 574	-87 185	-87 828
Verksamhetsbidrag	-62 734	-62 799	-63 888

Under året godkändes diverse budgetändringar som förändrade verksamhetsbidraget med -1,45 miljoner euro. Nettodriftskostnaderna blev 1,5 miljoner lägre än budgeterat jämfört med ändrad budget. Hälso- och sjukvården som administreras av Staden Jakobstad står för den störst enskilda överskridningen, totalt 725 000 euro. På driftsbudgeten finns därtill ett antal mindre nettoöverskridningar men även stora underskridningar vilket förbättrar verksamhetsbidraget sett till helheten.

Skatteinkomsterna uppgick till 38 miljoner euro och steg med 2,6 miljoner euro jämfört med 2019. Detta förklaras av att inkomstskattesatsen höjdes till 21,0 % från och med ingången av 2020. 2019 var inkomstmässigt ett svagt år pga. skattekursreformen vilket försvårar jämförbarheten. Därtill innehöll en del av statens stödpaket en temporär höjning av kommunernas andel av samfundsskatten med 10 procentenheter vilket bidrar till ökningen totalt sett. Årsbidraget uppgick till 6,6 miljoner euro och täcker avskrivningar och nedskrivningar på 2,6 miljoner euro.

Investeringsarnas budgeterade nettokostnad var 2,56 milj. € i den slutgiltiga budgeten efter budgetändringar. Utfallet blev 1,7 milj. € och därmed inom budget. Det finns avvikelser (både under- och överskridningar) inom de olika projekten som framgår av budgettablån på sidan 134. Revisionsnämnden efterlyste i utvärderingen 2019 en tydligare bindning på projektnivå, eftersom kommunfullmäktige således får en bättre möjlighet att styra investeringsprojekten. Vi anser att texten kunde skrivas tydligare.

Den ursprungliga budgeten för år 2020 utgick enligt en ökning av de långfristiga lånen på 0,5 milj. euro. Låneupptagningen förverkligades till 20 milj. euro. Minskningen av de långfristiga lånen förverkligades enligt budget. Förändring av de kortfristiga lånen var budgeterade till noll euro men förverkligades till 18,0 milj. euro. Kommunfullmäktige beslöt om nya bindningsnivåer för finansieringsdelen så att förändringar i utlåningen (netto) och förändring i lånestocken (netto) utgör anslag som är bindande för kommunstyrelsen gentemot kommunfullmäktige. Även med beaktande av ändringen är överskridningen på nettonivå väsentlig, ca 1,5 milj. euro. Per den 31.12.2020 var beloppet för upptagna kortfristiga lån totalt 16 milj. euro.

Revisionsnämnden noterar med glädje att invånarantalet steg med 93 personer under 2020 till 11 174 vilket ger en stor framtidstro för kommunens beslutsfattare, personal och invånare.

Utvärdering av organens verksamhet 2020

Centralvalnämnden

Under året utfördes renoveringar av valbås och anpassning av röstningsställen för funktionshindrade i enlighet med målsättningarna. Inga val hölls under året.

Kommunstyrelsen

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för kommunstyrelsens helhetsmässiga verksamhet har uppnåtts. Kommunens invånarantal steg och enligt verksamhetsberättelsen ökade antalet arbetsplatser vilket indikerar att kommunen är i en tillväxtfas.

Ekonomiförvaltningen gjorde en liten överskridning på 39 000 euro. Revisionsnämnden utförde en separat utvärderingsdiskussion med personalsektionens representanter. Noteras att personalstrategin inte färdigställdes i enlighet med de bindande målsättningarna. Detta har påpekats i tidigare utvärderingsberättelser.

AvbytarserVICEN uppnår sina målsättningar till väsentliga delar samtidigt som nettoanslagen underskrids. Gårdsbesöken kunde inte genomföras som planerat pga. covidpandemin. Serviceproduktionen fortsatte att minska jämfört med 2019 vilket syns i både intäkter och kostnader.

Revisionsnämnden anser att kommunstyrelsens beslut § 318 / 2020 beträffande delgeneralplanen för Purmo vindkraftspark är otydligt. Vi anser att det vore mera ändamålsenligt att framöver behandla två olika ärenden i separata beslut.

Beträffande planläggningen så efterlyser revisionsnämnden flera konkreta bindande målsättningar. Vi bedömer att planläggningen framöver behöver mera personalresurser så att servicenivån kan hållas så resultatrik som möjligt.

Landsbygdsnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för landsbygdsnämndens ekonomi och verksamhet har uppnåtts till väsentliga delar. Det finns en liten nettoöverskridning på 5 000 euro.

Nämnden för utbildning och småbarnspedagogik

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten inom bildningsnämnden har uppnåtts trots de verksamhetsutmaningar som coronapandemin medförde. Den 16 mars utlyste regeringen undantagstillstånd i Finland vilket bl.a. omfattade att skolorna övergick till distansundervisning. Även dagvården användes i mindre omfattning eftersom barnen vårdades hemma frivilligt. Alla resultatområdena gör nettounderskridningar vilket förklaras av uteblivna skolskjutsar och mindre kostnader överlag.

Revisionsnämnden anser att bildningssektorn har klarat året bra trots utmaningarna.

Revisionsnämnden noterar att målsättningen (180 studerande) beträffande antalet studerande i Pedersöre gymnasium avviker väsentligt, endast 133 förverkligades. Studerandeantalet fortsätter att falla vilket indikerar på att Pedersöre gymnasium kan få problem på lång sikt.

Social- och hälsovård

Till social- och hälsovården användes ca 35,6 miljoner euro eller ca 47 % av kommunens externa driftsutgifter under året. Kommundirektören ansvarar för anslagen gentemot kommunfullmäktige. Faktureringen från social- och hälsovårdsverket har tidigare år tenderat att ställa till med onödiga osäkerhetsmoment och budgetavvikelserna har varit stora. Social- och hälsovårdsverket meddelade den 30.3.2021, dvs. dagen efter att kommunstyrelsen behandlat bokslutet 2020, att alla lönekostnader för 2020 inte fakturerats vilket innebär att knappa 236 000 euro saknas från kommunfaktureringen.

Reslutatområdet hälso- och sjukvård överskrider sitt anslag med 725 000 euro. 2020 var det socialomsorgen som gjorde den största underskridningen på 645 000 euro. Även specialistsjukvården underskred budgeten totalt 535 000 euro. Påpekas bör, att 2020 inte är något normalt år. Sjukvårdsdistriktets verksamhetsvolymen motsvarar inte ett normalt år och VSVD erhöll därtill separat statlig ersättning för pandemin.

Kommunfullmäktige beviljade 1,77 miljoner euro i tilläggsanslag under året för social- och hälsovården. Avvikelserna mot ursprunglig budget är enligt vår mening för stora. Revisionsnämnden påpekar att budgetanslagen för social- och hälsovård måste göras mera realistiska redan i budgeteringsskedet. Underbudgetering gynnar ingen och får inte förekomma.

Revisionsnämnden noterar att barnskyddsanmälningarnas behandlingstider har överskridits vilket har påpekats tidigare år. Enligt verksamhetsberättelsen är orsaken bristen på behörig personal.

Tekniska nämnden

Målsättningarna för tekniska nämndens verksamhet har till väsentliga delar uppnåtts. Revisionsnämnden noterar att tekniska nämnden har förbättrat sina rutiner för uppföljning av budgeten, eftersom budgetavvikelserna minskade jämfört med tidigare år. Endast resultatområdet markområden gör en nettoöverskridning på 61 000 euro vilket beror på att skogsavverkningen inte förverkligades som planerat pga. väderförhållanden.

Brand- och räddningsväsendet

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för brand- och räddningsväsendets verksamhet och ekonomi har uppnåtts.

Miljö- och byggnadsnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för miljö- och byggnadsnämndens verksamhet och ekonomi har uppnåtts. Miljövården gjorde en liten överskridning på 13 000 euro.

Kultur- och idrottsnämnden

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för kultur- och idrottsnämndens verksamhet och ekonomi har uppnåtts till väsentliga delar trots begränsningarna på verksamheten som pandemin medförde. Revisionsnämnden bedömer att kultur- och idrottsnämnden på ett utmärkt sätt bidrar med att ge färg åt kommunens kultur- och fritidsliv. Pedersöre har ett rikligt utbud på fritidsaktiviteter och ansvarspersonerna har tydliga visioner beträffande utveckling av verksamheten.

Riskhantering, intern kontroll och koncernstyrning

Verksamhetsberättelsen innehåller en redogörelse över riskhanteringen. På basen av sektorernas verksamhetsberättelser och rapportering under året konstateras att verksamheten har skötts i enlighet med förordningar och bestämmelser. Inga rättelseyrkanden eller anspråk har riktats mot kommunen på den grund att lagstadgade rättigheter skulle ha åsidosatts.

Direktivet för intern kontroll är upprättat 2010 och borde uppdateras för att passa ihop med riskkartläggningen och den förnyade förvaltningsstadgan. Detta är under arbete men har försenats av olika orsaker. Revisionsnämnden anser att kommunens ekonomi- och koncernsektion även kunde bereda riskhanteringsärenden.

I koncernbokslutet har 9 dotterbolag och 9 samkommuner sammanställts. Koncernens underskott är 4,34 miljoner euro, dvs. något högre än kommunens överskott. Alla samkommuner och dotterbolag uppvisar överskott med undantag av Kårkulla. Balansomslutningen uppgår till 107 miljoner euro med en soliditetsprocent om 36,4 %. Koncernens relativa skuldsättningsgrad är 68,8 % vilket ligger över gränsvärdet på 50 %. De likvida medlen uppgår i årsskiftet till 13 miljoner euro. Målsättningarna för koncernen är tydliga och har till väsentliga delar uppnåtts. Koncernskuldsättningen och speciellt Pedersöre Bostäders skuldsättning är dock hög.

Personalen

Personalen är kommunens största egna tillgång och resurs. Tillgången på kunnig och kompetent personal samt personalens välmående är samtidigt betydande riskfaktorer. En skild rapport med personalstatistik har uppgjorts som bilaga till bokslutet. Kommunen hade 685 personer anställda per 31.12.2020, vilket var en minskning med 6 personer. Antalet bruttoårsverken under året var 605 st. En del personalutbildning uteblev pga. coronapandemin.

Sjukfrånvaron steg något jämfört med 2019 till 14,17 dagar/person, vilket ligger under medeltalet. Revisionsnämnden bedömer att rapporten ger en tillräckligt god bild av personalsituationen. Revisionsnämnden efterlyser däremot bindande målsättningar och information beträffande hållna utvecklingssamtal, vilket saknas ur personalstatistiken.

Under året diskuterades principerna för beviljande av tjänsteledigheter med kommunstyrelsens och personalsektionens representanter. Revisionsnämnden anser att förvaltningsstadgans bestämmelser om principerna för beviljande av tjänsteledigheter kunde förtydligas i syfte att principen om jämlik personalpolitik kan efterlevas för samtliga sektorers personal. Vi anser att t.ex. personalsektionen kunde besluta om och bevilja tjänsteledigheter då det handlar om längre tid än ett år medan anställande myndigheter fortsättningsvis kunde bevilja kortare ledigheter.

Sammandrag över ekonomin, mandatperioden 2017-2020

Sammandrag över ekonomin 2017-2020				
	2017	2018	2019	2020
Inkomstskattesats	20,50 %	20,50 %	20,50 %	21,00 %
Skatteinkomster	35,6 milj. €	34,2 milj. €	35,4 milj. €	38,0 milj. €
Statsandelar	25,5 milj. €	25,7 milj. €	26,5 milj. €	31,1 milj. €
Årsbidrag	2,2 milj. €	0,06 milj. €	-1,7 milj. €	6,6 milj. €
Årsbidrag / avskrivningar (%)	115 %	3 %	-75 %	253 %
Över / underskott, ursprunglig budget	24 749	151 026	182 895	997 051
Över / underskott, utfall	326 888	-1 906 816	-3 962 951	4 014 976
Ack. överskott och avskrivningsdifferens 31.12	13,1 milj. €	11,1 milj. €	7,1 milj. €	11,1 milj. €
Investeringar, ursprunglig budget	6,4 milj. €	5,1 milj. €	5,2 milj. €	3,3 milj. €
Investeringar, utfall netto	5,8 milj. €	4,6 milj. €	5,3 milj. €	1,7 milj. €
Lånestock	26,6 milj. €	29,1 milj. €	35,1 milj. €	37,0 milj. €
Lån / invånare	2 397 € / inv	2 637 € / inv	3 164 € / inv	3 314 € / inv
Soliditet	52 %	48 %	41 %	43 %
Relativ skuldsättningsgrad	46 %	52 %	59 %	57 %
Invånarantal 31.12	11 084	11 016	11 081	11 174

Revisionsnämnden har gjort ett sammandrag över den ekonomiska utvecklingen under mandatperioden. Utvecklingen kan sammanfattas enligt följande:

- revisionsnämnden anser att kommunens ekonomi sett till helheten är i balans eftersom kommunens ackumulerade överskott jämte avskrivningsdifferens vid mandatperiodens slut är 11,1 milj. €.
- Enligt kommunförbundets statistik för år 2020 var den aritmetiska inkomstskattesatsen för hela landet 20,92 % vilket innebär att Pedersöre kommuns inkomstskattesats ligger något över medeltalet. Tillväxten på kommunalskatten är nödvändig för att kommunen på sikt skall kunna bibehålla en hög servicenivå.
- befolkningen har ökat med 90 personer mellan 31.12.2017 och 31.12.2020 vilket ger en positiv signal eftersom mertalet av kommunerna i landskapet österbotten har negativ befolkningsutveckling.
- Kommunens skuldsättning har hela mandatperioden legat under landets medeltal. Revisionsnämnden bedömer att det inte för närvarande föreligger någon större risk med kommunens lånestock. För tillfället är kostar det inget att ha lån men om räntorna stiger så kan det bli problematiskt. Kommunen har gjort nödvändiga investeringar och för dessa är det helt motiverat att ha lån. Framöver behöver dock investeringarna prioriteras omsorgsfullt.

Revisionsnämndens utlåtande

Revisionsnämnden vill tacka kommunens och samarbetsområdets tjänsteinnehavare, personal och förtroendevalda för alla under mandatperioden förda utvärderingsdiskussioner. Presentationerna som nämnden tagit del av har varit fyllda med intressanta detaljer och vi anser oss ha fått ett heltäckande underlag för vårt utvärderingsarbete.

Bokslutet 2020 ger en korrekt bild av hur kommunens verksamhet har utvecklats under året och hur de uppställda målen har nåtts. Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten och ekonomin till väsentliga delar har uppnåtts.

Revisionsnämnden anser att budgetanslagen för social- och hälsovården bör vara tillräckligt stora.

Pedersöre den 17 maj 2021

Roger Pettersson
ordförande

Tore Stenmark
vice ordförande

Roger Eriksson
medlem

Marina Muukkonen
medlem

Majvor Östman
medlem

Maila Hägglund
medlem